

**BLISKI WSCHÓD
– TE PROBLEMY DO NAS PRZYJDA**

**PROF. PIOTR MONCARZ
SUKCESY POLAKÓW
W DOLINIE KRZEMOWEJ**

**MY,
Z ZIEM ODZYSKANYCH**

**PROF. STEFAN NIESIOŁOWSKI
ROMANTYCZNE
OBYCZAJE MUCHÓWEK**

CUDA NAD URNAMI

◆ TEATR CAPITOL ◆

ZAPRASZA

WAKACYJNE **SHOW & DINING** NA SCENIE **FOKSAL 11**
KOLACJA + WIDOWISKOWE SHOW,
KTÓRE ROBI WRAŻENIE!

**ZAREZERWUJ WIECZÓR,
KTÓREGO NIE ZAPOMNISZ!**

WESELE

5 I 12 LIPCA ORAZ 9 SIERPNI

ZŁOTE HOLLYWOOD

19 LIPCA I 2 SIERPNI

SZAMPAN I PIÓRA

26 LIPCA I 23 SIERPNI

CAFE CANTANTES

30 LIPCA

◆ KUP

BILET
- TEATR CAPITOL -

◆ www.teatrcapitol.pl ◆ www.foksal11.pl

Patroni Medialni

Partnerzy Teatru

Foksal 11 by Teatr Capitol ul. Foksal 11, 00 -372 Warszawa, tel.22 620 21 42, www.teatrcapitol.pl

Jerzy Domański MÓJ PRZEGLĄD

Policzmy jeszcze raz

I jak tu nie wierzyć w dość powszechne przekonanie, że nieważne, jak głosujemy, ważniejsze, kto liczy głosy. Znamy to aż za dobrze z różnych systemów politycznych. Po 1989 r., w ustroju demokratycznym, miało być inaczej. A jak jest? Miesiąc po wyborach wiemy tylko, że wynik podany przez Państwową Komisję Wyborczą jest fikcją. Wiemy, że są masowe protesty i kolejne błędne wyniki. Codziennie inne. Burzy to mozolne przekonywanie ludzi do powszechnego udziału w wyborach, „bo każdy głos jest ważny”.

Przy tak ogromnym przedsięwzięciu jak wybory ogólnopolskie wpadki mogą się pojawić. Ocenic je i podjąć decyzje co do ważności wyborów powinien Sąd Najwyższy. U nas też tak było. Przez ponad 20 lat. Aż przyszło PiS i rozwaliło system, by zabezpieczyć swoje partyjne interesy. Powołano Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego. Sami neosędziowie. Powiązani z obozem Kaczyńskiego. Izby tej nie uznają europejskie trybunały. Według nich, i w ocenie najwybitniejszych polskich prawników, izba nie jest sądem, a sędziowie ci nie są sędziami, bo nie spełniają standardów niezależności i bezstronności. W tej sytuacji ich potencjalne orzeczenie będzie tylko polityczną deklaracją wierności partii, która ich tam obsadziła.

Ileż to razy w ostatnich latach politycy PiS grzmieli po wyborach, że były sfałszowane! Latali z tym do mediów. Są nagrania, które potwierdzają fiksację prezesa

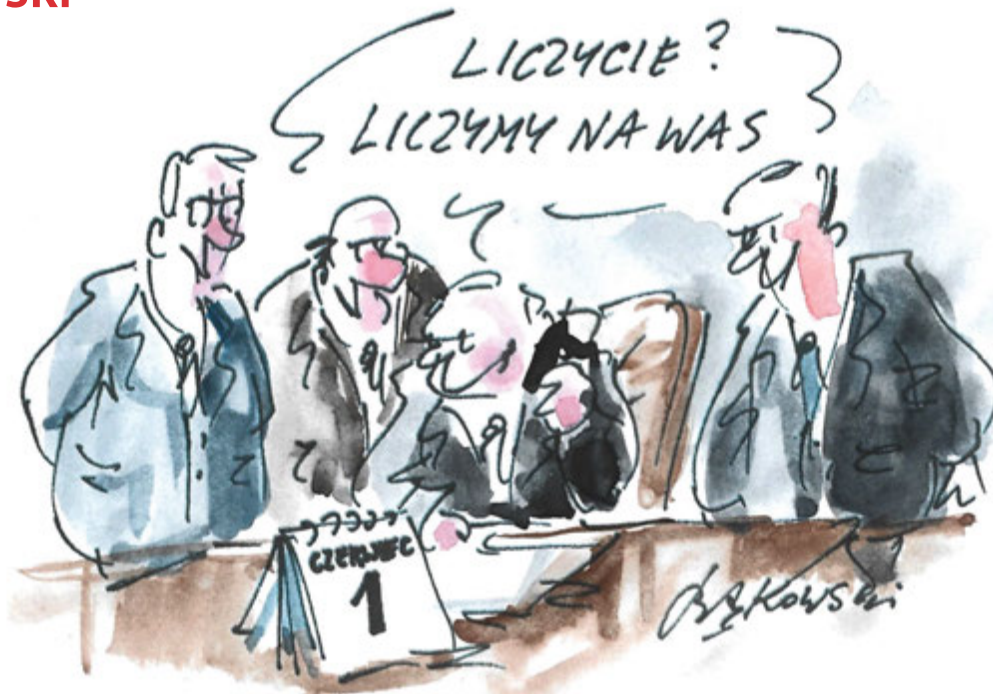
Kaczyńskiego i jego heroldów. Kłamstwa tak się z nimi zrosły, że uwierzyć w to, co mówią, może tylko szczególna grupa ich wyznawców.

Przed tegorocznymi wyborami też ostrzegali przed masowymi fałszerstwami. Sami zbudowali przekonanie o oszustwach. Spodziewali się porażki swojego kandydata i przymierzali do uruchomienia maszyny protestów. Wyszło, jak wyszło. Wszyscy mamy więc problem. Nie da się go rozwiązać bez powtórnego policzenia wszystkich głosów. Tylko w ten sposób możemy wiarygodnie wrócić do hasła, że każdy głos jest ważny. I sprawdzić, co się popsuło w tej maszynie wyborczej.

Tych, którzy dopuścili się fałszerstw, a przecież już wiadomo, że tacy byli, trzeba pokazać. I ukarać. Bez tego następne wybory będą wolną amerykanką. Bez zasad i reguł. Kto skuteczniejszy, bezczelniejszy i cwańszy – ten wygrywa. Odrębną sprawą jest funkcjonowanie Państwowej Komisji Wyborczej, która coraz bardziej przypomina atrapę. Z występami przewodniczącego Marciniaka, który budzi umiarkowane zaufanie.

Wiele trzeba będzie zmienić, by wybory w Polsce nie skrzyły na mieliznę. Dostaliśmy wielką żółtą kartkę. Przeliczmy więc jeszcze raz to, co jest w urnach. Uczciwi nie muszą się bać. A im bardziej PiS będzie protestowało, tym więcej ludzi będzie przekonanych, że te wybory nie były uczciwe.

BAKOWSKI

W NUMERZE

KRAJ

- 8 Polska w chaosie**
Anatomia upadku wiary w proces wyborczy
- 16 Zagadkowe zniknięcia dronów**
Kto zakłóca GPS nad Bałtykiem?
- 22 Deweloper roku**
Przypadki Grupy HREIT
- 25 Zalew chińskich podróbek**
Poczta Polska go wspiera

ZAGRANICA

- 12 Bliski Wschód – te problemy do nas przyjdą**
– rozmowa z Krzysztofem Płomińskim
- 28 Austriackie ugory niepamięci**
Poobozowe grunty na sprzedaż
- 32 Z czym naprawdę walczy Francja?**
Korespondencja z Francji
- 36 Tu handluje się dziećmi**
Portugalia punktem przerzutowym gangów
- 60 Skalne miasta**
Piękne i trudno dostępne

NAUKA

- 20 Mózgi twórcze i ambitne**
– rozmowa z Piotrem Moncarzem

SPORT

- 38 Na mundialu młodość, u nas po staremu**
Lista zachwytych bez Polaków

HISTORIA

- 40 My, z Ziemi Odzyskanych**
Osiedleńcy a poniemieckość

KULTURA

- 44 W pojedynkę, chociaż razem**
Po Toruńskich Spotkaniach Jednego Aktora
- 46 Culturalia**
- 66 Kolekcja Wojciecha Fibaka**
Nowe pokolenie

KSIAŻKI

- 47 Falszywe świadectwo**
Artur Nowak rozmawia ze Stanisławem Obirkiem

ZWIERZĘTA

- 50 Prezenty ślubne owadów**
Racz, luba, przyjąć tę mszycę

ZDROWIE

- 52 Astma wymaga kontroli**
– rozmowa z prof. Radosławem Gawlikiem

EKOLOGIA

- 54 Rowerem ku lepszej przyszłości**
Zastąpi nawet dostawczaka

OBSERWACJE

- 57 Luksus w krótkich seriach**
Jak Telimena ubierała Polki

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański**
Policzmy jeszcze raz
- 19 Jan Widacki**
O czym rzecznik rządu nie powiedział ani słowa
- 31 Roman Kurkiewicz**
ABW, czyli makkartyzm po polsku
- 35 Tomasz Jastrun**
Błędne koło
- 43 Wojciech Kuczok**
Nieprzemijalna faza buntu

PREZNTY ŚLUBNE OWADÓW Racz, luba, przyjąć tę mszycę

57 OBSERWACJE

LUKSUS W KRÓTKICH SERIACH Jak Telimena ubierała Polki

SKALNE MIASTA Piękne i trudno dostępne

Projekt okładki: Daria Słowińska-Kettner

FOT. SHUTTERSTOCK, STACH ANTKOWIAK/REPORTER,
WOJTEK RADWAŃSKI/AFP/EAST NEWS

✉ Kościół sklejony z PiS

Dlaczego tak jest? Od polskiej chadecji, nie mówiąc już o lewicy, rzadko sły-
szy choć jedno dobre słowo. A przecież,
niezależnie od stopnia pobożności, nie
sposób nie widzieć, że w wielu ośrod-
kach Kościół jest ostoją patriotyzmu,
stróżem lokalnych tradycji i kustoszem pamięci – wszyst-
kiego, dzięki czemu niedziela staje się dniem świętecz-
nym: ludzie ubierają się uroczyście, regionalne zespoły
w stroje historyczne, śpiewają miejscowe chóry i grają
muzycy, twarze przybierają wyraz skupienia i życzliwości.
Tysiące utrzymanych w blasku budowli sakralnych są
dobrem ogólnonarodowym, również muzealnym, i nie-
odłączną częścią polskiego krajobrazu. Zaslugują na coś
więcej niż na zaciętą twarz pani minister edukacji.

Andrzej Lam

f Państwo marginalizuje kolej

Koleś najpierw przyklaskiwał, kiedy
PiS przez osiem lat rujnowało spół-
kę, w której pracuje, i rozdawało pie-
niądze, aby idioci na nich głosowali,
a kiedy firma zbankrutowała, to wielkie
zdziwienie, że ludzie tracą robotę. Tra-
cąc właśnie przez takich związkowców, którzy wspólnie
z zarządem sprzedawali lokomotywy w leasing zwrotny,
aby wypłacić ludziom podwyżki. Tak się kończy debilizm
ekonomiczny w każdej państwowej spółce, która powin-
na wypracowywać zysk dla podatników do budżetu pań-
stwa, a nie być dotowana przez podatników.

Darek Skiba

W niektórych miejscach pracy (nie tylko w PKP Cargo)
zostaną zatrudnieni tylko związkowcy. Obecna archaiczna
ustawa o związkach zawodowych to umożliwiała. Nieste-
ty, nikt nie podnosi w Polsce tego tematu. Popatrzmy, jak
górnicy lub rolnicy związkowcy walczą o swoje syneku-
ry, a nie o restrukturyzację, która zapewni miejsca pracy.
Plus brak wysokich wymagań w trakcie konkursów na sta-
nowiska kierownicze, a później brak odpowiedzialności
karnej za niewłaściwe decyzje. Dużo rzeczy do zmiany.

Jolanta Holko

f Inaczej o ludobójstwie w Gazie

Skoro Izrael jest największym przyja-
cielem Jankesów, to znaczy, że według
dzisiejszej propagandy jest tym do-
brym, a jego działania są słuszne. Czyli
biedny Izrael walczy z roszczeniowymi
i wiecznie niezadowolonymi terrorystami palestyńskimi.
Tak samo sytuacja była przedstawiana w jedynie słusznej
propagandzie, gdy Jankesi bombardowali Irak, a potem
Serbów, ponownie Irak, a na końcu Afganistan. Totalna
znieczulica co do ofiar i zniszczeń, a nawet otwarte kibi-
cowanie Jankesom zabijającym „tych złych”. Podejrze-
wam, że gdyby Stany Zjednoczone zaatakowały Ukrainę,
polskie media przedstawiałyby herosów amerykańskich
walczących ze skorumpowanym rządem banderowców
i ich nazistowskimi siepaczami z Prawego Sektora. Tak
samo będzie z obecnym konfliktem Izraela z Iranem.
Wszystko zależy od tego, w którą stronę jest zwrócona
propagandowa tuba, jasno określająca, kto jest dobry,
a kto zły. Niezależnie od prawdziwej sytuacji geopolity-
cznej, ideologicznej czy ekonomicznej uczestniczących
w konflikcie stron.

Michał Czarnowski

ZDJĘCIE TYGODNIA

Drugi Polak w kosmosie.
Sławosz Uznański-
-Wiśniewski z załogą misji
Axiom-4 na pokładzie
Międzynarodowej
Stacji Kosmicznej,
26 czerwca 2025 r.

Astronauta Sławosz Uznański-Wiśniewski w ramach misji Axiom-4 w towarzystwie Amerykanki, Hindusa i Węgra przyleciał na Międzynarodową Stację Kosmiczną (ISS), gdzie ma przeprowadzić 13 eksperymentów w ciągu dwóch tygodni. Koszt udziału Polski w tej misji to 65 mln euro.

Nowa Nadzieja, partia Sławomira Mentzena, która wchodzi w skład Konfederacji, zdaniem Państwowej Komisji Wyborczej mogła pozyskiwać środki z nielegalnych źródeł, w tym z zagranicy. **PKW wystąpiła o delegację** tej partii.

Gdy we wrześniu 2023 r. PiS w finale kampanii parlamentarnej otwierało **Muzeum Historii Polski**, przemilczano, że pozwolenie na działanie ma charakter warunkowy. Do końca czerwca miały zostać usunięte liczne usterki wskazane przez nadzór budowlany, w tym te dotyczące systemu przeciwpożarowego. Prace trwają. Potrzebne są kolejne miliony złotych. A hucpiarze z PiS szykują się do powrotu.

Rekordowa nieufność wobec prezydenta Trumpa jest w **Meksyku (91%), Szwecji (85%), Niemczech (81%)**, Hiszpanii i Turcji (po 80%), we Francji (78%) oraz w Kanadzie, Holandii i Australii (po 77%). **Trumpowi ufają** zaś w **Nigerii (79%), Izraelu (69%) i na Węgrzech (53%)**.

611 mln zł wypłacono w 2024 r. Stowarzyszenie Autorów ZAiKS twórcyńiom i twórcom z tytułu wynagrodzeń autorskich. A ponad 212 tys. osób otrzymało wynagrodzenie od ZAiKS.

Adam Szłapka, minister ds. Unii Europejskiej i szef Nowoczesnej, został rzecznikiem rządu.

Adwokatka Małgorzata Mączka-Pacholak otrzymała nagrodę Prawnik Pro Bono 2025 przyznaną przez Fundację Uniwersyteckich Poradni Prawnych i „Rzeczpospolitą”.

15 mld zł podatków odprowadzili do budżetu w 2024 r. Ukraińcy pracujący w Polsce. A w ramach 800+ wypłacono im 2,8 mld zł.

Od 1 stycznia zasiłek pogrzebowy zostanie podniesiony z 4 tys. do 7 tys. zł. Kwota będzie podlegała waloryzacji, gdy inflacja przekroczy 5% w roku poprzednim.

Orlen ogłosił wakacyjną promocję na paliwo. Były prezes Obajtek obniżył cenę tuż przed wyborami, a prezes Fąfara na całe wakacje, i to o 40 gr.

Od 2009 r., gdy uruchomiono system odbywania kary pozbawienia wolności z elektroniczną bransoletką na nadgarstku zamiast w więzieniu, skorzystało z niego 201 tys. skazanych. System nie jest w pełni wykorzystany, bo jednorazowo może objąć 10 tys. skazanych, a bransoletki nosi 6214.

W Puszczy Białowieskiej żyje ponad 250 gatunków ptaków, 59 gatunków ssaków, prawie 1,2 tys. gatunków bezkręgowców i co najmniej 1998 gatunków makrogrzybów.

Polacy zjadają statystycznie 75 kg mięsa. Sporo, ale daleko nam do rekordzistów. Mieszkańcy Hongkongu zjadają co roku 136,3 kg mięsa na osobę, Amerykanie 128,6 kg, a Australijczycy 121,5 kg.

PRZEBŁYSKI

Laur SDP dla o. Rydzka

„Nauczył nas, jak się robi media bez pieniędzy”, powiedziała Jolanta Hajdasz, przewodnicząca Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich, wręczając specjalne wyróżnienie – Laur SDP 2025. Któż jest tym cudotwórcą? Nie uwierzycie. Nagrodę odebrał osobiście o. Tadeusz Rydzka, który dobrotliwie potraktował ten żart. Po części jest to żart prawdziwy. Bo wszystko było za kasę wyszarpaną od państwa, spółek i emerytów. A nagroda SDP? No cóż, kasa ciągnie do kasy, o. Rydzka zgromadził setki milionów, a SDP wyciągnęło za rządów PiS kilkanaście. Nie tylko wiedzą, gdzie stoją konfitury, ale też potrafią się do nich dobrać. Zasługi ekipy pani Hajdasz i o. Rydzka dla wolności słowa są zaś takie same. Czyli nieznanne.

Legitymacja SDP zaczyna być coraz większym wstydem dla członków.

Niby-kapitan i nadtrener

Robert Lewandowski jest bezspornie piłkarzem wybitnym. I to mu trzeba oddać. Niestety, choć kibice uwielbiają goleadorów, to piłka nożna jest grą zespołową. A w zespole każdy piłkarz jest ważny. Na boisku najważniejszy jest kapitan reprezentacji. Jakim kapitanem był Lewandowski? Po czynach go poznaliśmy. Choć opaska zaspokoila jego ego, prawdziwym liderem napędzającym drużynę bywał rzadko. Bardziej aktywny był w sporach z trenerami reprezentacji. Na Nawalce wymusił wymianę Błaszczykowskiego na siebie. O Smudze mówił, że „sami ustaliliśmy, jak gramy”, „trener niby coś mówił, ale może nie bardzo wiedział, co powiedzieć”. Krytykował Nawalke, Brzęczka i Michniewicza, Santosa i Proberza. Był dla kolejnych trenerów coraz większym problemem. Egoistycznym zadufkiem. Bali się go ruszać, a piłkarze na to patrzyli i grali, jak grali. Warto o tym pamiętać, bo z takim kapitanem nasza dość przeciętna drużyna za daleko nie pojedzie.

e-on Firma od wyłączania prądu

Dla szybko rosnącej grupy klientów narzekających na niemiecki E.ON mamy dość brutalną odpowiedź. Nie trzeba było w 2002 r. sprzedawać Stołecznego Zakładu Energetycznego (STOEN) za marne 1,5 mld zł. Niemcy nie chwają się, ile na tym zarobili. Nie dlatego, że tacy skromni. Po co mają denerwować klientów, którzy miłoścy E.ON odczuwają w swoich kieszeniach. I wyłączeniach prądu bez ostrzeżenia. Za miesiąc lub dwa opóźnienia w opłacie rachunków. A żeby powtórnie się podłączyć do Stoen Operator, trzeba zapłacić 140 zł. Interes prosty jak konstrukcja cepa, ale jaki dochodowy! A może by tak zamknąć ten etap? Czy nie stać nas, by na polskich klientach zarabiała nasze firmy bez niemieckich pośredników? Napiszcie o tym do redakcji.

Znamy przypadek upartego wysyłania rachunków i informacji osobie, która od pięciu lat nie żyje. Infolinia nic nie daje. Nie ma adresów mejlowych zarządu ani dyrekcji. Niech państwo prezesa Andrzej Modzelewski, Janusz Moroz, Joanna Kępczyńska i Jörn-Erik Mantz się nie lękają – skoro życie z klientów, to musimy z nimi rozmawiać.

PYTANIE TYGODNIA | Czy dzieci są dziś mniej samodzielne niż kiedyś ich rodzice?

DR MAGDALENA ŚNIEGULSKA,
psycholożka

Jeśli pomyśleć o dzieciach z mniejszych miast czy wiosek, to jest tam jednak bardzo duża samodzielność i odpowiedzialność. Część tych dzieci potrafi także stanowić duże wsparcie w życiu domowym. Ale jest też grupa dzieci, których rodzice przyjęli model wychowawczy, gdzie zadanie dorosłego polega na tym, aby dziecku ułatwiać życie, bo dzieciństwo to taki czas, w którym w ogóle nie powinno się doświadczać trudniejszych stanów emocjonalnych. Paradoksalnie badania pokazują, że właśnie te dzieci mogą wyrosnąć na ludzi niezwykle lękowych, którzy mają obawy wobec świata zewnętrznego, ponieważ rosną w przekonaniu, że nie poradzą sobie bez rodzica. Tymczasem samodzielność jest bardzo ważna. Już dwulatki domagają się, aby różne rzeczy robić samemu. Samodzielność w działaniu daje poczucie, że w różnych sytuacjach sobie poradzę. Dlatego wywiązywanie się

z obowiązków jest istotnym elementem życia psychicznego.

WITOLD PIŻŁO, *dyrektor Domu Kultury Stokłosy, animator kultury*

Z licznych obserwacji, a szczególnie z aktywności na zajęciach plastycznych, można wywnioskować, że dzieci są dzisiaj mniej samodzielne i sprawne pod względem manualnym niż poprzednie pokolenia. Po pierwsze, nie rysują tak dobrze jak dzieci, które nie wychowywały się w erze smartfonów. Po drugie, nie mają takiego zapału do uczestniczenia w zajęciach i trudno u nich o skupienie, nawet jeśli przedmiot, którym mają się zajmować, leży w kręgu ich zainteresowań. Wraz z kadrą dydaktyczną z zaniepokojeniem obserwujemy ten powiększający się deficyt skupienia. Kiedyś dzieci nie potrzebowały tylu przerw. Nie jest to jednak objaw lenistwa, raczej wynik tego, że dziś w lwiej części codziennych obowiązków są wyręczane przez rodziców.

ARKADIUSZ „JAKSA” JAKSZEWICZ,
stand-uper, animator kultury

Z perspektywy animatora kultury widzę, że komputeryzacja odciąga ludzi od zajęć manualnych. To nie dotyczy tylko dzieci. Pamiętajmy, że to dorośli projektują oprogramowanie i świat, który ulega coraz większej cyfryzacji. Trudno obwiniać dzieci, że siedzą więcej przed ekranem. Szczególnie że ten cyfrowy świat jest zaprojektowany tak, aby wciągać. Poza tym kiedyś dostęp do cyfrowej rozrywki był trudniejszy, np. aby pograć na automatach, trzeba było pojechać do salonu gier, czekać w kolejce. Tymczasem zabawy wymagające zdolności manualnych nie są dzisiaj ciągle grane też wreszcie się nudzi. Nie warto również uogólniać, że każdy siedzi dziś przy komputerze. Wszystko jest kwestią danego dziecku przykładu. Z aktywności analogowych można czerpać nawet więcej radości niż z grania, tylko najpierw trzeba to dziecku pokazać.